

ΕΝΤΟΣ ΕΠΟΧΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2010 • ΤΕΥΧΟΣ 60 • ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ΄

Ρέμπραντ, Νυχτερινή Περίπολος (από τη λαϊκή πολιτοφυλακή του Άμστερνταμ)

Η συζήτηση για το «Πρόγραμμα Καλλικράτης», η οποία συνεχίζεται και πρέπει να καταλήξει σε μια συνολική κριτική και σε Εναλλακτικό Σχέδιο Αποκέντρωσης με Αυτοδιοίκηση του ΣΥΡΙΖΑ, ανέδειξε ελλείμματα θεωρητικού προβληματισμού, ιστορικής αναφοράς, γνώσης και προβολής θετικών υλοποιημένων παραδειγμάτων, τόσο αυτοδιοικητικών σχημάτων όσο και μορφών κοινωνικής αυτοοργάνωσης και προσφοράς.

Το «Εντός Εποχής» δεν φιλοδοξεί να καλύψει το κενό που υπάρχει, αλλά να συμβάλει στην ανάδειξη πλευρών των πολλαπλών κοινωνικών, πολιτικών και θεωρητικών αντικειμένων που συνδέονται με τους θεσμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να αποδώσει δημοσιότητα σε άγνωστες ή παραμελημένες διαστάσεις μιας αριστερής δημοκρατικής πολιτικής, οι οποίες διευρύνουν την προσέγγιση των θεσμών εισάγοντας τη δράση των αυτόνομων κοινωνικών κινημάτων και των εθελούσιων κοινωνικών πρακτικών στο χώρο της πόλης.

Το ζήτημα των σημερινών και προτεινόμενων από την κυβέρνηση θεσμών με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» δεν αποτελεί αντικείμενο του «Εντός Εποχής» παρά έμμεσα, στο βαθμό που η αυτοδιοίκηση από τη σκοπιά της αριστεράς συνδέεται με τα θέματα τα οποία θα αναδείξουμε και τα οποία υποδεικνύουν την ανάγκη μιας ευρύτερης θεώρησης της αυτοδιοίκησης στα συμφραζόμενα μιας έμπρακτης κριτικής του αστικού κράτους.

Το πρώτο κείμενο από τον Μανώλη Γλέζο, με τίτλο «Η Αυτοδιοίκηση στην Ελεύθερη Ελλάδα, η Άμεση Δημοκρατία στην Πράξη», αφορά στο ιστορικό επίτευγμα του ΕΑΜ με τους θεσμούς της λαϊκής αυτοδιοίκησης στην Ελεύθερη Ελλάδα, το οποίο συνιστά ένα αυθεντικό υπόδειγμα λαϊκής εξουσίας, διαρθρωμένης από τα κάτω ως την κορυφή, ως

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΠΟΡΤΙΑΛΙΟΥ

την συγκρότηση κυβέρνησης. Η γνήσια αυτή λαϊκή δημιουργία παραπέμπει στην αντίληψη που ανέκυψε από την εμπειρία της Παρισινής Κομμούνας για τη θέσμιση ενός «κράτους σε μαρσά».

Όταν σήμερα συζητάμε θέματα κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής εθελοντικής εργασίας, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι, με το ΕΑΜ, δημιουργήθηκε ένα ιστορικό παράδειγμα στην Ελλάδα, όπου όλες οι δημόσιες και κοινωνικές λειτουργίες πραγματοποιήθηκαν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό μέσα από την εθελούσια συμμετοχή και τη λαϊκή αυτοοργάνωση. Από αυτή την άποψη οι ιστορικές εγγραφές στη συλλογική μνήμη πρέπει να διατηρούνται ζωντανές και να συνηγορούν στο ρεαλισμό της διεκδίκησης του αδύνατου. Γι' αυτό, αμέσως μετά, ακολουθούν δύο παραδείγματα εθελούσιας κοινωνικής δράσης και αλληλεγγύης: το Ιατρείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης στο Ρέθυμνο Κρήτης και το Εναλλακτικό Πολιτιστικό Εργαστήρι στην πόλη της Κέρκυρας, που ήδη επεκτείνεται και σε άλλα μέρη του νησιού.

Αν ο στόχος του Ιατρείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης είναι να προσφέρει υπηρεσίες υγείας σε αυτούς που το δημόσιο σύστημα αποκλείει, ο στόχος του Εναλλακτικού Πολιτιστικού Εργαστηρίου είναι η ανιδιοτελής και μη κερδοσκοπική ανταλλαγή γνώσεων, που εγγράφονται στην αντίληψη μιας

πολύχρωμης και πολυφωνικής κοινωνίας στην οποία «η γνώση και ο πολιτισμός δεν έχουν αγοραστική αξία».

Είναι ήδη αρκετές οι κοινότητες που ανθούν σε αναφορά με την κοινωνία, αποτελώντας υλοποιημένες μορφές αυτοοργάνωσης και αυτοδιαχείρισης μιας κοινής υπόθεσης στην οποία οι συμμετέχοντες πραγματώνουν κάτι από την κοινωνική ή /και την πολιτική τους αντίληψη. Με όλες τις αντιφάσεις τους, συνιστούν φυτώρια καλλιέργειας συλλογικών αξιών που αντιπαρατίθενται στο εγωϊστικό και αποξενωμένο άτομο, το οποίο προέβαλε ο Χόμπερ τον 17ο αιώνα και ανασύστησε ο νεοφιλελευθερισμός με την αγοραία ιδεολογία του κέρδους και του ατομικού συμφέροντος ως μοναδικών συντελεστών νοηματοδότησης των ανθρώπινων πράξεων. Η αριστερά πρέπει να ανακτήσει το λεγόμενο ηθικό πλεονέκτημα που παρέδωσε στους αντιπάλους της και αυτό δεν σημαίνει ηθικολογικό χαρακτήρα εκκλήσεις στη σημασία των κοινών τόπων και των κοινών αγαθών, αλλά έμπρακτη κατάθεση και ανάδειξη μορφών πολιτικής και κοινωνικής χειραφέτησης.

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε την «Πρότυπη Κτηνοτροφική Κοινότητα Ανάβρας Μαγνησίας», η οποία αποτελεί ταυτόχρονα υπόδειγμα ανασυγκρότησης του αγροτικού χώρου και αυτοδιοίκησης που επιτελεί πραγματικά πράσινη ανάπτυξη σε όλες τις πλευρές της: παραγω-

γή, εκπαίδευση, πολιτισμός. Η Ανάβρα αποδεικνύει ότι δεν είναι το μεγάλο μέγεθος που κάνει ένα δήμο (εν προκειμένω μια κοινότητα) λειτουργικό αλλά η πολιτική που ασκείται με στόχο την κοινωνική ευημερία και την περιβαλλοντική προστασία. Ελπίζουμε ότι ο Καλλικράτης θα αφήσει την Ανάβρα στην ησυχία της.

Η αυτοδιοίκηση δεν ανθεί μόνο σε κοινότητες όπως η Ανάβρα – θυμίζουμε τα παλαιότερα λαμπρά παραδείγματα της κοινότητας Απεράθου στη Νάξο με τον Μανώλη Γλέζο και των Ανωγείων με τον Γιώργη Κλάδο, όπου η αριστερά έδωσε δείγματα γραφής αντάξια της ιστορίας της – αλλά και σε δήμους όπως ο Δήμος Ελληνικού. Εδώ, η Δημοτική Συνεργασία για το Ελληνικό, με δήμαρχο τον Χρήστο Κορτζίδη, έδωσε σύγχρονο νόημα στις έννοιες της αυτοδιοίκησης, της δημοκρατίας και της συμμετοχής, κινητοποιώντας τον λαό του δήμου και ευρύτερα την επιστημονική κοινότητα, τα κινήματα και τους πολίτες της Αττικής. Απέδειξε ότι ένας μικρός δήμος μπορεί όχι μόνο να διαχειρίζεται με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα τους πόρους που διαθέτει, αποδίδοντάς τους σε υπηρεσίες υψηλής στάθμης, αλλά και να θέτει σημαντικά ζητήματα δημοσίων χώρων και δημοσίου συμφέροντος τα οποία αντιδιαστέλλονται με τις αγοραίες αρχές διαχείρισης της πόλης. Το κείμενο του Άκη Μπαδογιάννη αναφέρεται αναλυτικά στο υπόδειγμα του Δήμου Ελληνικού.

Τέλος, επιχειρούμε με το κείμενο για τη Γαλλία του Στάθη Κουτρουβίδη και τα κείμενα για την Ισπανία, Πορτογαλία και Ιταλία του Αργύρη Παναγόπουλου να διερευνήσουμε αναλογίες, όσον αφορά την αυτοδιοίκηση, μεταξύ της ελληνικής περίπτωσης και των περιπτώσεων άλλων ευρωπαϊκών χωρών, θέμα που χρειάζεται πολύ μεγαλύτερη διερεύνηση τόσο ιστορικά όσο και στη σημερινή συγκυρία.